

Yolcu taşıma kooperatiflerine ödenen gecikme ücretleri hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	18008620-125[ÖZG-2013-8]-19
Tarih	16.06.2015

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

MERSİN VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü)

Sayı : 18008620-125[ÖZG-2013-8]-19

16/06/2015

Konu : Yolcu Taşıma Kooperatiflerine Ödenen Gecikme Ücretleri.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, kooperatif üyelerinizin taşıma işini kendi nam ve hesabına yapan ve kendi adlarına mükellefiyetleri bulunan minibüs sahiplerinden oluştuğu, kooperatifinizin genel kurul kararına göre, minibüslerin yolcu indirme ve bindirme duraklarına gelmiş olması gereken dakikada gelmemesi halinde geciktikleri her dakika için ... TL. gecikme ücreti ödedikleri belirtilerek, söz konusu gecikme ücretleri için minibüs sahipleri adına fatura düzenlenip düzenlenmeyeceği, KDV oranı, Kurumlar Vergisi yönünden herhangi bir istisnanın olup olmadığı ile minibüs sahiplerinin bu faturaları Gelir Vergisi ve KDV yönünden indirim konusu yapıp yapamayacakları hususlarında bilgi verilmesi istenilmektedir.

I - KURUMLAR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde, tüketim ve taşımacılık kooperatifleri hariç olmak üzere, kooperatiflerin ana sözleşmelerinde;

a) Sermaye üzerinden kazanç dağıtılmaması,

b) Yönetim kurulu başkan ve üyelerine kazanç üzerinden hisse verilmemesi,

c) Yedek akçelerin ortaklara dağıtılmaması,

d) Sadece ortaklarla iş görülmesi (Yapı kooperatiflerinin kendilerine ait arsalarını kat karşılığı vererek her bir hisse için bir iş yeri veya konut elde etmeleri ortak dışı işlem sayılmaz.)

şartlarının yazılı bulunması ve fiilen bu şartlara uyulması halinde kooperatiflerin kurumlar vergisinden muaf tutulacakları hükme bağlanmıştır.

Görüleceği üzere, tüketim ve taşımacılık kooperatiflerinin anılan muafiyet hükmünden yararlanması mümkün olmayıp kurumlar vergisi mükellefiyetlerinin tesisi gerekmektedir.

Aynı Kanunun 1 inci maddesinin son fıkrasında ise kurum kazancının gelir vergisinin konusuna giren gelir unsurlarından oluşacağı; 6 ncı maddesinde de kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı ve safi kurum kazancının tespitinde Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Ayrıca, söz konusu Kanunda, taşımacılık kooperatiflerinin üyelerinden aldıkları gecikme ücretlerinin kurumlar vergisinden istisna olduğuna ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Buna göre, Kooperatifiniz üyelerince ödenen gecikme ücretlerinin, Kooperatifinizin kurum kazancının bir unsuru sayılarak vergiye tabi kurum kazancınıza dahil edilmesi gerekmektedir.

II - KATMA DEĞER VERGİSİ VE VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN

3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun 1/1 maddesi hükmü uyarınca kooperatiflerin ticari, sınai, zirai ve serbest meslek faaliyeti kapsamındaki teslim ve hizmetleri katma değer vergisine tabi bulunmaktadır.

Dolayısıyla, Kooperatifiniz tarafından üyelerinize verilen hizmetler KDV'ye tabidir.

Kanunun 20 nci maddesinde ise vergi matrahının, teslim ve hizmet işlemlerinin karşılığını teşkil eden bedel olduğu, bedel deyiminin, malı teslim alan veya kendisine hizmet yapılan veyahut bunlar adına hareket edenlerden bu işlemler karşılığında her ne suretle olursa olsun alınan veya bunlarca borçlanılan para, mal ve diğer suretlerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamını ifade ettiği hükme bağlanmıştır.

KDV oranları, KDV Kanununun 28 inci maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak yayımlanan 2007/13033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile Kararname eki I sayılı listede yer alan teslim ve hizmetler için % 1, II sayılı listede yer alan teslim ve hizmetler için % 8, listelerde yer almayan vergiye

tabi işlemler için % 18 olarak tespit edilmiştir.

Aynı Kanunun 29/1-a maddesinde, mükelleflerin, yaptıkları vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden, bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, faaliyetlerine ilişkin olarak kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla hesaplanarak düzenlenen fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen katma değer vergisini indirebilecekleri hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin (1) numaralı bendinde, ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderlerin, (4) numaralı bendinde de, işle ilgili olmak şartıyla, mukavelenameye veya ilama veya kanun emrine istinaden ödenen zarar, ziyan ve tazminatların safi kazancın tespitinde indiriminin kabul edileceği belirtilmiştir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 229 uncu maddesinde, fatura, "...satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır." şeklinde tanımlanmış, 231 inci maddesinin 5 inci bendinde, faturanın malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenleneceği, bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturaların hiç düzenlenmemiş sayılacağı, 232 nci maddesinde ise, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin, birinci ve ikinci sınıf tüccarlara, serbest meslek erbabına, kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara, defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere ve vergiden muaf esnafa sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunların da fatura istemek ve almak mecburiyetinde oldukları hükmüne bağlanmıştır.

Bu hükümler çerçevesinde, Kooperatifinizin genel kurulunda alınan karara istinaden üyelerinden tahsil ettiği durak gecikme bedellerinin, hizmetin karşılığını teşkil eden bedel olarak %18 oranında KDV'ye tabi tutularak minibüs sahipleri adına azami yedi gün içerisinde fatura düzenlenmesi gerekmektedir.

Ayrıca, gerçek usulde KDV mükellefi olan üyeleriniz tarafından ödenen söz konusu gecikme ücretlerinin ticari kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınması ve düzenlenen faturada gösterilen KDV'nin ise teslim ve hizmetlerine ilişkin olarak hesaplanan KDV'den indirimi mümkün bulunmaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026